

LENGYEL JÁNOS

HÓGYOLÓ ELVTÁRS BRIGÁDJA

A Strabag művezetőjét, Pali bácsit neveztem el magamban Hógolyó¹ elvtársnak. Orwell talán megbocsátja, hogy tőle kölcsönöztem a nevet. Nem találtam mást, ami beszédesebben fejezte volna ki Pali bá' személyiségét. Nem semmi volt az öreg. Régóta élvezte a nyugdíját, de csak nem akarta átadni helyét a fiatalabbaknak. Azt mondogatta, ő sok szép munkát szeretne még elvégezni. Ehelyett sok kegyetlenül eltolt munka szegélyezte művezetői tevékenységének rögös útját. Folyton túrendelte a betont, ilyenkor valóságos betontemetőket hoztunk létre a munkaterület közelében. Megesett, hogy a tartóoszlop alapjának kitűzését másfél méterrel vétette el. Kezdhattuk előlről az egészet. A csúcs mégis az volt, amikor a beruházás vége felé járva már a szerviz-utat is lebetonoztuk, és egy reggel az öreg bejelentette: megálmodta, hogy az út alól kimaradt három csővezeték. Ugyanis ezeken keresztül fog majd az olaj a tápházba befolyani. Mondanom sem kell, hogy ekkor mennyire „szerettük” őt, hiszen áshattunk az út alá, de villámgyorsan, nehogy a beruházó vagy a saját építésvezetőnk észrevegye, és kirobbanjon a botrány. Ami ekkor elmaradt, de e nélkül is volt éppen elég. Mert ahol szék készül, ott hullik a forgács: ha botrány volt, kaptunk letolást mi is rendesen. Mindenki egyért, egy mindenkiért. De miért?

Én mégse panaszkodhattam Pali bá'ra. Valami oknál fogva kedvelt engem, és többnyire jó munkákat kaptam. Egyszer például teljes két hétig az volt a dolgom, hogy az üzemi parkban öntözzek kilenc fát. A parancs az volt, ha valamelyik kiszárad, ki vagyok rúgva. Egyik sem száradt ki. Legalábbis, amíg én locsoltam őket. Később a fenyők kiszáradtak, de a többi ma is él. Aki nem hiszi, járjon utána!

Pali bácsi keze alatt nem mindennapi brigád jött össze. Ezeknek az embereknek a különböző jellemzőit hangsúlyozva írtam egy humoreszket, amelyben azt akartam érzékeltetni, hogy egy esetet hányféleképpen látnak, értelmeznek az emberek – jellemüktől, vérmérsékletüktől és intelligenciájuktól függően. Íme:

* * *

Hógolyó elvtárs hű brigádja kitartóan és lelkesen végezte feladatát. Az égbolton váratlanul feltűnt egy alacsonyan szálló repülőgép. Láthatóan gondokkal küzdött. A brigád munkahelyének közelében orra a föld felé

¹ Az egyik disznó neve Orwell *Állatfarm* című művében. Napóleon riválisa. Ha jól emlékszem, Trockijt testesítette meg, ellentétben Sztálinnal.

billent és elkezdett zuhanni. A pilótának még idejében sikerült kiugrania. Nagy fehér paplanon lógva szállingózott az anyaföld felé.

Röviddel az eset után szenzációra éhes kereskedelmi tv-csatorna (ma már írhatnék állami tv-t is) forgatócsoportja jelent meg a helyszínen, szemtanúkat keresve. A brigád tagjait is vallatóra fogták, hátha valami szenzációs dolog kerekedik ki a katasztrófából. Mint szabadúszó újságíró, élénk figyelemmel kísértem a beszélgetéseket. Most csak az érdekesebbeket osztom meg az olvasókkal.

Szanyi K. Zoltán, Kárpátalja egyik palócosan beszélő falujának tipikus parasztemberkéje ezt mondta:

– Na, hát az úgy vót, hogy az izé ugye zuhant lefele. Oszt' berregett, mint Horváth Miska bátyám huszonkét éves Moszkvicsa. Nem ázér, mer' a masiniszta kiugrott ám, meg hát mit tudom én! Gyütt mán az lefele, a feje felett meg egy nagy paplany vót. De ez még semmi, két nagy kígyó tekeredett rá. Olyanok, mint Salamonban². Két ásszonyt meg is öttek. Még a zódek³ is félték tőlük. Balogh Pista bátyám is megmondja, akinek zódd a kapuja, oszt' én lakok szembe vele.

Munkásember (Miklós Badalóból):

– Na, ide figyelj, haver, én becsületes munkásember vagyok! A munkásembernek pedig nem az a dolga, hogy a repülőket bámulja. A repülőök repülnek, a repülőök lezuhannak, de én munkásember vagyok. Én nem hagytam magamat félrevezetni és elhülyíteni, én már így születtem.

Harmatfej (Sokáig szobatársam volt a vén kujon):

– Én már a felszálláskor megmondtam, hogy a gép le fog zuhanni. Én már akkor tudtam, kérem. Meg is mondtam a Janinak (mármint nekem, sajnos – a szerző): ennek annyi. Slussz, kampec, ez kész, komám. Nyekkent egyet a földön, oszt' annyi. De én ezt már rég tudtam!

Fóka (sokáig brigádvezető volt, az egyik nagyfőnök cimborája):

– Én, kérem, ettem a lekváromat, mikor arra repült egy repülő. Aztán meg lezuhant, de én aztán cseppet sem törődtem vele. Gondoltam, inkább megeszem a lekváromat. Mert szeretem a lekvárt, és úgyis én leszek a főnök.

Belorusz⁴:

– Én kicsit beszélni mágyár, kicsit meg nem. Én látni, hogy repülő megyen, és munkások senki nem dolgozik. Puff, a masina lefelé kezdett

² Falu Kárpátalján, nem messze a Csap–Záhony nemzetközi határátkelőtől.

³ A szovjet határőrökre utalt, akiknek zöld színű volt az egyenruhájuk.

⁴ Beloruszsiából Kárpátaljára nősült volt rendőr. Mindig a szülőföldjét dicsérte és Magyarországot szapulta. Ennek ellenére nem ment haza, jó volt neki a magyar forint.

szaladni, de a masiniszt kiugrott. Én láttam, hogy a sárga lovon sárga nyereg énekelte.

D. Feri bá' (kiváló nótafa és mesemondó, sokszor a munka kárára, és ez nem mindig vált a javára):

– No, most közelítsük meg az esetet tárgyilagosan. Mert miről is van szó itten, kérem? Ugye, a repülőgép, az lezuhant. De hát kérдем én, hány zuhant már le és hány fog még lezuhanni ezután is? Mert milyen a magyar ember: előre tudja, mi fog bekövetkezni. Magyar ember nem kérdez, magyar ember kinyilatkoztat. No és ha lezuhant az a gép? Hát hadd zuhanjon. Pusztuljon a mocskos zsidaja!

Sájze Sanyi:

– Sájze ez az egész lezuhanás!

Kakaóstej (nem az ominózus ital iránti oldhatatlan vonzalma miatt kapta ezt a nevet):

– Én láttam mindent. Nem tud itt senki semmit, csak beszélnek ződeket. Nem tud se Pali bácsi, se a munkások, se a tv-sek, se a világ. Csak én tudom az igazságot. Én ott voltam, én láttam. Egy fenét ugrott ki a pilóta. Az kiesett! De mikor láttam ottan kifeküdve a földön, én megmondtam: ebből már nem lesz ember.

Kopasz⁵:

– Az úgy volt, hogy jött a gép. Repült, megállt, visszanezgett, és a bokorból kiugrott mi-mi-mi egy nyúllal. De lezuhant, mert leesett a hó, meg a vérnyomás. De a pilóta, az kiugrott ám, mint Románia negyvennégyben. Hej, de szép zuhanás volt! Azt a betyár mindenit neki.

Bátya (ittasan mindenkit bátyának szólított, így végül őrajta maradt ez a név, melleleg igazából csak ezt a szót lehetett kivenni a mondókájából):

– Hát, na. Tudod? Bátya, én láttam mindent. Na és? Akkor mi van, bátya? Á, olyanok vagytok, hogy na.

Barna Józsi:

– Nekem ne beszéljen senki, én tengeralattjárón szolgáltam. Már csak jobban tudom a dolgot, mint a szárazföldi patkányok. Én Alexandriában is voltam ám!

A tudósítást a tévések leadták (talán a MÉH-be), de a szemtanúk valamása elsikkadt a többi szenzáció közt, hiszen ekkoriban történt, hogy Nóci majdnem elejtette a mobiltelefonját.

⁵ Beregszászi férfi, aki, ha felöntött a garatra, mindig a szóban forgó nótát énekelte, mintha megakadt volna a tű nála.

ÚJ VETÉS

Kurmai-Ráti Szilvia 1984-ben született Nagydobronyban. 2007-ben diplomázott a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola angol-történelem szakán. A Beregszászi 8. Számú Középsiskolában kezdett dolgozni angoltanárként, 2008-ban szülősi szabadságra ment.

Magáról így vall: „A könyveket édesapám szeretette meg velem úgy, hogy láttam: ha ideje engedte, mindig olvasott. Otthoni kiskönyvtárunk választéka egyes volt. Sokféle műfajú írásba belekóstoltam, és ami érdekelt, azt végigolvastam. Ezek hatására előbb 'csak úgy', fejben meséket, különféle történeteket találtam ki a magam szórakoztatására. Később már papírra vettem a történeteket. A főiskolán részt vettem egy-két irodalmi pályázaton, voltak sikerélményeim. Akkor gondoltam először arra, hogy amit írok, másokat is érdekelhet.”

KURMAI-RÁTI SZILVIA**ÖNKÍVÜLET**

Két utca nyílt névtelenül egymásba. Egyikben az Élet lakott, másikban a Halál.

Reggelenként gyakran találkoztak a buszmegállóban, és várakozás közben elbeszélgettek a nagyvilág friss eseményeiről, kibeszélték közös ismerőseiket.

Nem tekintették egymást igazán jó barátoknak, de volt közöttük kölcsönös tisztelet, ami természetessé tette szándékukat: az igazság köntörfalazás nélkül való, egyszerű közlését. Bár ismeretségük fokozatosan elmélyült, mindketten ragaszkodtak bizonyos távolságtartáshoz, még akkor is, amikor néha betértek egy közös italra.

Egy napon, november 19-én különös eseménysor kezdetének tanúi lettek. Az események főszereplője ábrándos tekintetű, madárcsontú lány volt, aki csomagokkal a hóna alatt igyekezett a járókelők tömegében az őt váró taxihoz. Költözködött. Megadta új címét a sofőrnek, majd hozzátette: útközben nem szeretne beszélgetni, mert szédül.

A kocsiban ülve hátranézett az útszélen hagyott, értetlenül bámuló két kutyára. Biztatóan nézte őket, de bennsejében – mint élesztő a tejben – bugyborogva gerjedezett a lelkifurdalás: mégiscsak őt szerető élőlényeket hagy sorsukra.

A kutyáknak tulajdonított hűség tökéletesen jellemző volt a gazdájukat visszavárva ücsörgő, ténfergő nagytestű ebekre. Egy nap elteltével belátták, hiába várják vissza a Lányt. Ekkor – benzinbúzzel, gyárfüsttel, égésszaggal dacolva – rohanni kezdtek utána. Tudták, merre kell fordulniuk az útkereszteződéseknél, pillanatnyi megtorpanás nélkül, lobogó nagy fülekkel futottak tovább.